

Formaðurin í Læknafelegnum:

Orð og myndir: Jan Müller

Grein 5 í sjúkrahúslógini forðar fyri einum reellum og skilagóðum orðaskifti

— tí má henda grein broytast

Læknarnir á Landssjúkrahúsinum halda, at tað er rættast, at nýggjar sergreinir verða lagdar her og ikki á smærru sjúkrahúsunum

Vit spurdu hann fyrst, hvussu nógv Læknafelegið hevur verið uppi í at tilrættaleggja útbyggingina av føroyska sjúkrahúsvirkinum komandi árin. Til tað sigur hann:

— Læknafelegið hevur verið uppi í á tann hátt, at vit hava roynt at fylgt við í teimum álitum og lógaruppskotum, sum eru gjord. T.d. tað ið »Betænkning om ny lov for Færøerne om sygehusvæsenet« kom í 1974. Tá setti Læknafelegið eina nevnd at gera viðmerking til hetta álitid og koma við broytingaruppskotum. Læknafelegið varð eisini boðið til samrøðu í nevndini, sum viðgjörði lógaruppskotið í 1975. Her høvdu læknarnir tíværri bert høvi til at úttala seg um upprunaliga uppskotið, men ikki um broytingarnar, sum vórðu framdar undir nevndarviðgerðini og sum komu at standa í sjúkrahúslógini.

Tá Ráðleggingarnevndin í 1979 setti undirnevndir at viðgera tey ymisku økini, finga læknarnir eisini umboðan her.

Triggir bólkur av læknum

Her kundi eg hugsa mær at lagt afturat, at Læknafelegið er samansett av trimum ymiskum bólkum av læknum: yngri læknum, kommunulæknum og serlæknum. Hetta eru triggir rættuliga sjálvstýrandi bólkur innan Læknafelegið, við tveimum læknum hvør í Læknafelegisnevndini. Tað er heldur ikki altíð, at askoðanir og áhugamál hjá hesum bólkum eru eins, so tað er ikki altíð, at Læknafelegið sum so kann siga nakað um ávis mál. Hetta siggja vit eisini, tá limir innan sama bólk eru rættuliga ósamdir, t.d. um hvussu sjúkrahúsvirkið skal útbyggjast. Tá ið tú spyr meg um hesi viðurskifti kemur svarið tí í fleiri forðum at standa fyri mína egnu rokning.

— Sjúkrahúslógin kom í 1976. Tað hevur verið nevnt síðani, at læknarnir vórðu ov lítið eftirspurdir, tá henda lógin varð samtykt.

— Sum eg nevndi, so vóru læknarnir eftirspurdir um tað upprunaliga lógaruppskotið men fingið høvi til at geva

sina metan av endaliga lógaruppskotinum. Her skal eg nevna nakað, sum eg meti avgjørt hevur áhuga í hesum sambandi.

I Føroyum hava vit onga nevnd ella bólk, har politikarar, læknar og embætismenn framhaldið hava møguleika at tosa um viðurskiftini. Hetta hava teir aðra staðni. T.d. í Danmark hava teir nevndir bæði centralt og úti í amtinum. Hetta er fastlagt í §23 í »Bistandslógin«. Eg havi høyrð, at tað hevur verið tosað um at gera okkurt líknandi í Føroyum. Men enn er so einki konkret komið fram um hetta.

— Eg meini at tað er sera óheppið, at vit, hvørja ferð okkurt nýtt innan heilsuverkið skal umrøðast og avgerast, við stuttari freist skulu koma fram við okkara metingum, ofta bert í stuttari samrøðu við eina og hvørja nevnd, sum er sett at viðgera málið.

Heldur átti alla tíðina at sitið ein slikur bólkur ella nevnd, sum arbeiddi við og tosaði um teir spurningar, sum taka seg upp innan eitt nú sjúkrahúsvirkið.

Grein 5

— Men aftur til sjúkrahúslógina. Er tað ikki okkurt, sum tú kundi hugsað tær órðvisi í sjúkrahúslógini?

— Jú, hartil er at siga, at tað lógaruppskotið, sum varð lagt fram av táverandi landsstýrsmanni, var ikki so kontroversielt, sum lógin gjordist aftaná nevndarviðgerð, har serliga §5 varð sett inn í lógina. Henda grein sigur millum annað:

I stk. 1: »at læknar skulu hava skyldu at geva og móttaka hjalp frá hinum sjúkrahúsunum«.

I stk. 2: »at tað í minsta lagi skal setast tveir yvir læknar á smærru sjúkrahúsunum, ein medisinar og ein kirurgur«.

I stk. 3: »at tú á teimum smærru sjúkrahúsunum kann gera serdeildir, um tú hevur læknaliga kvalifikatiónir á staðnum, og um sjúkrahússtýrið gongur við til tað«.

— Er tað okkurt í sjúkrahúslógini, sum kundi hugsað tær broytt?

— Eg haldi at grein 5 er óheppin. Fyrsta pettið verður vanliga hildið at vera óneyðugt í slíkum lógum. Tað er sjálvsagt, at ein lækni eigur at leita

— Grein 5 kom inn í sjúkrahúslógina undir nevndarviðgerðini, aftaná at læknaumboðini høvdu havt høvi til at gera sínar metingar. Mær er sagt frá, at hon varð skotin upp av ávisum politikara úr Klaksvík og er óivað sett inn fyri at geva møguleika fyri útbygging av teimum smærru sjúkrahúsunum.

Og...Orðaskiftið um framtíðarætlan fyri sjúkrahúsvirkið hevur lindi til at snúgva seg um ávisar persónar, sum í dag hava ávísar serlæknaútbúgving. Her má hugsast um, at avgerðir, ið verða tiknar nú, koma at hava ávirkan á sjúkrahúsvirkið fleiri tíggjuárskeið fram.

M.a. hetta sigur formaðurin í Læknafelegnum, Petur Ellefsen, yvirlækni á Landssjúkrahúsinum.

Vit fara í dag og í teimum fylgjandi bløðunum at tosa við hann um spurningar, sum hava samband við útbyggingina av føroyska sjúkrahúsvirkinum. Vit leggja fyrri í dag við fyrsta parti

sær hjalp til sjúklingin, har besta hjalpin er at fáa. Her hava politikararnir hildið tað verðin eyðugt at undirstrika hetta yvirfyri føroysku læknum. Ikki tí, hetta kunnu vit helst liva við. Annað pettið skuldi eftir míni metan ikki verið viðtikið, í hvussu so er ikki fyrr enn Ráðleggingarnevndin hevði gjørt sitt tilmáli. Hetta snýr seg um ávist service-støði á smærru sjúkrahúsunum. Her haldi eg, at ein av fremstu uppgávum hjá Ráðleggingarnevndini júst var at taka støðu til, hvussu høgt service-støði og útreiðslustøði átti at verði á hesum sjúkrahúsunum.

Triðja pettið havi eg tó ringast við at góðtaka. Hetta ger, eftir minari metan, alla ráðlegging tvøruga, serliga um her verður meint við landsumfatandi serdeildir.

Endurskoðast

— Hava vit tá við grein 5 longu læst okkum fest, og kunnu vit við hesi grein yvirhæva fáa eitt gott og sakligt kjak um sjúkrahúsvirkið?

— Siggja vit nógaldandi sjúkrahúslóg sum nakað, sum er gjørt til ævigar tíðir, so meini eg avgjørt, at grein 5 forðar fyri einum reellum og skilagóðum kjaki um hesi viðurskifti. Eg meti avgjørt, at eitt líð í kjakinum má vera, um grein 5 skal broytast. Í prínippinum má sjúkrahúslógin kunna endurskoðast eins og allar aðrar lógar.

— Hvi heldur tú, at handan greinin er komin við í lógina, er tað av politiskum orsökum?

— Grein 5 kom, sum nevnd, inn í sjúkrahúslógina undir nevndarviðgerðini, aftaná at læknaumboðini høvdu havt høvi til

at geva sínar metingar. Mær er sagt frá, at hon varð skotin upp av ávisum politikara úr Klaksvík og er óivað sett inn fyri at geva møguleika fyri útbygging av teimum smærru sjúkrahúsunum.

— Hevði tann møguleikin ikki eisini verið til staðar uttan grein 5? — Sjálvandi, og so kann ein siga, at Ráðleggingarnevndin hevði staðið so nógv friðari í síni ráðlegging. Tá hendan nevndin skuldi gera sitt álit, var tað alla tíðina hildið fast um, at hon sanniliga ikki skuldi fara út um nógaldandi lóg.

Tað vardileingi, áðrenn menn góðfoku, at skuldi ein ráðlegging fyri sjúkrahúsvirkið gerast, so kundi tað ikki bara haldast innan fyri tann ógvuliga tronga karm, sum grein 5 gevur.

»Ide-katalog«

— Hvat heldur tú um álitid frá Ráðleggingarnevndini?

— Á eini samkomu fyri danska heilsustjóranum á Landssjúkrahúsinum, kallaði undanfarni formaður í Ráðleggingarnevndini, Leif Groth, álitid fyri eitt »ide-katalog«. Tað merkir, at í álitinum eru fleiri møguleikar opnir. Hetta meti eg kemur av, at limirnir í nevndini hava kent seg bundnar av nógaldandi sjúkrahúslóg, serliga grein 5. Sum eisini sjúkrahústjórin førir fram kann nevndin ikki koma viðari í sínum arbeiði, fyrr enn lótingið hevur viðgjørt fyriliggjandi álit. Sjálvar meti eg, at lótingið sum avgerandi myndugleiki, má taka støðu til uppgávubýtið millum sjúkrahúsinu og harvið servicestøðið á smærru sjúkrahúsunum, serliga